

אומרים עליכם שאתם בקיאים בכל המרדכי, והרי לפי המרדכי הי' מותר לי להישבע.

הגר"א שאג תמה בתרתי, אשר הוא רואה שהרה"ק מרוזין חזה ברוח קדשו מי הוא, כי הוא בא בסתר והעלים את זהותו. ועוד תמה על איזה מרדכי התכוון, עד שאמר לו הרה"ק מרוזין שהתכוון לדברי מרדכי אלו, שאף על הרוב מותר להישבע. וסיים הרה"ק מרוזין ואמר: תאמינו אצלי לא רק הרוב נוושעו אלא כולם נוושעו.

(גר ישראל ח"א)

דף קכ"ב ע"א

בגמ': תלתא ריגלי.

כתב רש"י דבתשובת הגאונים מצאתי כל הנך ריגלי דאמוראי היינו יום שמת בו אדם גדול וכו'.

כתב בעל המנחת אלעזר (דברי תורה ט' ל"ג) על הא דאיתא בברכות (י'): אגרא דבי הלולי מילי, וז"ל הנה בלקוטי הש"ס להאריז"ל פירש בזה (מהרח"ו ז"ל) וז"ל הנה זה סוד הלולא דצדיקא שארוז"ל בו ביום פטירת הצדיק מן העולם אין העסק כי אם בתורה ובמעשים טובים אשר חידש הוא, וזהו סוד אגרא דהלולא מילי פירוש מילוליו ודבריו שחידש הוא וכו' עכ"ל, והנה לא מצינו לכא' לשון הלולא על יום פטירת הצדיק רק על רשב"י כדאמרין באדרא זוטא בעת פטירת והלוית רשב"י עאלו ואתכנשו להלולא דרשב"י, אמנם בדברי האריז"ל בלקוטי הש"ס כנ"ל מצינו דכל יום פטירתו דצדיק נקרא הלולא, כמו שפירש אגרא דבי הלולא מילי כנ"ל, ויתאחדו הדברים כאחד עם דברי רש"י ז"ל בשם תשובת הגאונים שנקרא יום זה יומא דהלולא [ריגלי] שמתאספין על קבר אדם גדול ביום שמת בו מרחוק ומקרוב ואומרים שמועה מפיו עיי"ש, והיינו מילי או מלולא שאומרים בשמו כמש"כ בלקוטי הש"ס להאריז"ל כנ"ל, עכ"ל.

ובנמוקי או"ח (סי' קל"א סק"ז) כתב המנחת אלעזר דאין להחסיר תחנון בכל יארציית של צדיק, וכתב דמה שאין אנו אומרים תחנון בל"ג בעומר הוא מחמת שפסקו אז תלמידי ר"ע למות ועוד דשאני יום מיתת רשב"י שנקרא בזה"ק יום הלולא.

בגמ': ההוא דהוה קאמר ואזיל מאן איכא בי חסא טבע חסא, אמר רב נחמן האלקים אכלו כוורי לחסא וכו'.

בתשובות מיימוניות (נשים סי' יב) הקשה איך נשבע רב נחמן אכלו כוורי לחסא, והלא קיי"ל דמים שאין להם סוף אשתו אסורה אלמא מספקא לן אי מיית או לא.

ותירין דכיון דרובן אינן ניצולין, שפיר נשבע רב נחמן מחמת הרוב דהוי כודאי, רק לענין עריות מחמירין לכתחילה עיי"ש. וכ"כ במרדכי כאן.

וכתב הגרי"מ אהרנברג זצ"ל בדבר יהושע (ח"ה ענינים שונים סי' מה) דאכתי קשה איך נשבע רב נחמן, והלא על עצם הטביעה היה רק עד אחד, ונהי דמחמת דרוב נטבעין למיתה שפיר נשבע רב נחמן שמת מחמת הטביעה, מ"מ זה כאשר ברור לו שהיתה טביעה, אבל כאן שהיה רק עד אחד על הטביעה, איך היה יכול לישבע בזה ודילמא אותו העד משקר.

אל"א מכאן מוכח דהיות ועד אחד נאמן, א"כ השומע מפי עד אחד נחשב הדבר כידיעה ברורה כמו שהוא עצמו ראה או ידע ושפיר נשבע רב נחמן.

וזה דלא כמו שכתב הבית מאיר על דברי השו"ע (אהע"ז סי' יז ס"ח) שאם עד אחד אומר לאשה בינה לבינו מת בעלך אינה צריכה שוב לעדותו אלא באה לבי"ד ואומרת מת בעלי, דאין הכוונה שתאמר מת בעלי, שדבר זה נשמע שהיא יודעת כן משום שהיה זה בפניה, וזה אינו, דהרי רק שמעה זאת מהעד ואולי הוא משקר, וע"כ צריכה לומר בבי"ד מעיד אחד שמת בעלי עיי"ש. ולפי הנ"ל מחמת שהעד נאמן הוי כמו שהיה בפניה ושפיר יכולה לומר מת בעלי, עיי"ש.

★ ★

הגר"א שאג (רבו של הגרי"ח"ז זוננפלד) זצ"ל בא פעם לתהות על קנקנו של מרן הרה"ק ר"י מרוזין זצ"ל, ובהיותו שם נכנסה אשה אל הקו"פ ובכתה במר נפשה שאין לה ילדים. והרה"ק מרוזין אחז בתפיליו והבטיח לה שיהיה לה ילדים.

הגר"א שאג בחיל ורעדה נגש אל הקודש ושאל איך הבטיח בנקיטת חפץ שתוושע. השיב לו הרה"ק מרוזין הלא